

Första läsningen: **Jona 3:1-5, 10** (*Folket i Ninive upphörde med sin ondska*)

Här får vi profetens Jonas bok minus 90 procent, nämligen hela dramat kring hans vägran att följa Herrens kallelse: hans flykt från Gud, fallet ner i djupet och i valfiskens buk, där han ber en gripande bön om hjälp och sedan spys upp på land, hans bitterhet trots att han genomfört historiens mest framgångsrika straffpredikan, och slutligen den läxa han får om Guds barmhärtighet mot de omänskliga assyrierna. Det är ”den lyckade sidan” av Jona vi får i dag. Trots allt följde han ju sin kallelse. Liksom med apostlarna ledde den till en oerhörd människofångst (jfr Luk 5:1-11; Joh 21:1-11).

Andra läsningen: **1 Kor 7:29-31** (*Den värld som nu är går mot sitt slut*)

Vi nordbor har levt länge med föreställningen om en kristen samhällsordning. Paulus lärjungar kunde inte tänka så. Gudsriket har anlänt med Jesus och ska snart störta omkull varje jordiskt rike. Ska vi få barn? Hinner de växa upp? Är det lönt att bygga hus? Också Paulus darrar av förväntan om Kristi återkomst. Vi kristna lever *alltid* i advent. *Älska inte världen* (1 Joh 2:15), dvs. bygg inte ditt hopp bara på den.

Evangelium: **Mark 1:14-20** (*Omvänd er och tro på budskapet*)

Söndagarna ”under året” tar oss i år med på en lång vandring bland pärlorna i **Markus** evangelium.

Vi är här i evangeliets gryning – apostlarna mindes kyrkans vår, den allra första tiden. Vad skulle man satsa på – fortsatt bärga rikedomarna ur havet med sina fiskenät, eller rädda *drunknande människor*, dem som Jesu tal om ”människofiskare” väl syftade på? Gudsfolket hade vänt sig från Guds kallelse liksom en gång profeten Jona. Skulle man bli som valfiscen som räddade hans liv i havet och fick honom upp på land där han kunde lyda Herrens befallningar (Jon 2:11; jfr Jer 16:16)? Har *Guds sanna Israel* en framtid? Börjar den nu? Det kunde man tro på när man såg Jesu blick.

Att leva är att riskera något: vi ser de radikala unga männen beslutsamt slänga arbetsredskapen ifrån sig liksom Elias lärjunge *Elisha* gjorde då profeten kallade honom: han lät slakta sina fina dragdjur, *med oket som bränsle tillagade han köttet och gav det åt folket att äta. Sedan bröt han upp och följde Elia* (1 Kung 19:21). Vad Elishas far ansåg om denna skadegörelse vet vi inte. Apostlarnas far i båten i v. 20 kommer inte heller till tals – vi kan föreställa oss hans upprördhet. Markus lägger snabbt denna detalj bakom sig. Ifall sebedaiosbröderna sedan skrev hem för att förklara sig, så lät det väl så här: ”Här är något som är viktigt *för hela folket*, någon som är *förmer än Jona*. Vi måste rädda Israel” (jfr Luk 2:10; Matt 12:41).

MÅNDAGEN 25 januari:

DEN HELIGE APOSTELN PAULUS OMVÄNDELSE, fest

När det blir klart för oss att *Gud är verklig*, så blir nästa fråga hur vi står inför honom. Vi skäms för våra synder. Men Gud kan och vill förvandla oss, trots vår synd, till rena helgon. Så gjorde Gud med Saulus, också kallad Paulus, den mest inbitne, fruktade och effektive förföljaren av urkyrkan. Den uppståndne Jesus omvände honom genom ett bländande ljus från ovan, den händelse vi hör om i dagens första läsning och som faktiskt berättas hela fyra gånger i Nya Testamentet (Gal 1:15-17, Apg 9:1-9, 22:6-11 samt 26:12-18). Jesus gjorde kyrkohataren till chefstänkare för sin lilla flock: 13 brev i Nya Testamentet går tillbaka till honom och ingår alltså i *Guds ord*. Paulus – av alla! – blev den som fick urkyrkan att öppna upp för icke-judar. Därmed kunde även våra folk bli medlemmar. Vi var en gång *Guds fiender*, som Paulus skriver (Rom 5:10), vi var hedningar, oförsonade med Gud, skrämmande som de ormar apostlarna skulle konfrontera enligt Jesu ord i dagens evangelium (Mark 16:18). Men kyrkans andliga makt besegrade vårt gift, vi blev kristna genom dopet och tron (Mark 16:16). Den helige kyrkofadern *Cyprianus* skrev att ormar och skorpioner är farliga på land men om de kastas i vatten kan de inte göra något. Han menade *dopets vatten* som får oss – som en gång Paulus – att verkligen bli Guds barn.

Festen idag, PAULUS OMVÄNDELSE, visar att den värste kan bli den bäste. Varför skulle det inte också gälla för var och en av oss? Vi kanske inte alla är Paulustyper som får plötsliga omvändelseupplevelser, men bara det faktum att vi tror på Jesus är bevis nog på att han lever i våra hjärtan. Skäl nog att tacka Gud i dag för det – t. ex. med den kända, gamla gospelsången:

Amazing Grace, how sweet the sound,
that saved a wretch like me.
I once was lost but now am found,
was blind, but now I see.

*Oändlig nåd mig Herren gav
och än i dag mig ger.
Jag kommit hem, jag vilsen var,
var blind, men nu jag ser. (Cecilia 422:1).*

Särskilda läsningar denna dag: Apg 22:3-16 eller Apg 9:1-22 och Mark 16:15-18

TISDAGEN 25 januari:

TIMOTHEOS och TITUS

Medhjälpare! Utan dem fungerar inget i kyrkan. Dagens två helgon, TIMOTHEOS och TITUS, känner vi från Paulus brev till dem i Nya testamentet. De var med på några av hans dramatiska resor i Apostlagärningarna. Paulus omskar Timotheos för att lugna judarna, vilket han antagligen fick ångra senare (Apg 16:1-3). Titus omskar han inte – en utmaning för de kristna i Jerusalem som ännu höll hårt på judiska regler (Gal 2:1-5). Han skickade iväg Timotheos för att få ordning på den kaotiska församlingen i Korinth (1 Kor 4: 17-18 och 16:10-11) och ville även skicka honom till filipperna, för ”jag har ingen annan med samma förmåga att känna det rätta ansvaret för er. Alla tänker bara på sitt, inte på Jesu Kristi sak” (Fil 2:20-21). Timotheos insätts slutligen som ledare – biskop säger vi idag – för de kristna i Efesos. Paulus skriver till honom, antagligen från en kall fängelsehåla i Rom, och ber honom komma med en mantel innan vintern (2 Tim 4:13, 21). Även Titus sänds till korinthierna, nämligen för att samla in pengar till de nödlidande kristna i Heliga landet. ”Han sade ja, då jag bad honom, och han var så ivrig att han självmant gav sig iväg till er” skriver Paulus (2 Kor 8:17). Titus lämnas kvar på Kreta för att stanna och tillsätta präster (vi ser att han har biskoplig fullmakt). ”Kreterna ljuger i ett och är odjur, glupska och lata” skriver Paulus varnande till honom (Tit 1:12-13) – man märker hur förtrogna de var. De två unga männen framträder aldrig med egna dagordningar, vi hör om dem enbart som lojala, engagerade medhjälpare som gärna tar på sig ansvar, den sortens kristna som lättar bördorna för kyrkans hårt belastade ledare.

Kyrkans bön på denna dag:

Evige Gud, du rustade de heliga Timotheos och Titus med apostolisk kraft och visdom. Låt oss på deras förbön leva rättrådigt och fromt i den tid som nu är, så att vi ser vårt saliga hopp infrias i vårt himmelska hemland.

Särskilda läsningar denna dag: 2 Tim 1:1-8 eller Tit 1:1-5 och Luk 10:1-9

ONSDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Hebr 10:11-18** (*Han har för all framtid fullkomnat dem som blir helgade*)

V. 13 syftar på den messianska psalmen, Ps 110 (jfr även Hebr 1:13). Författaren citerar ur profeterna (se hänvisningarna i gårdagens läsning). Konsekvensen av tron på Jesu offer visar sig nu: det ger inte mening längre att delta i templets kult (v. 18).

Evangelium: **Mark 4:1-20** (*En man gick ut för att så*)

Den centrala liknelsen i Markus bok är försedd med Jesu egen tolkning – läsaren ska inte tillhöra de folkmassor som hör med sina öron *utan att förstå* (v. 12; jfr Jes 6:9). Markus vill säga: ”de tolv” (v. 10), kyrkans ämbetsbärare, förstår tron. Lyssna till dem.

I varje mässa strös det ut sädeskorn av Guds ord. Några av de närvarande hör fel på grund av fördomar eller förvirring (det är ganska vanligt att människor hör något annat än vad talaren faktiskt säger). Djävulsfågeln *tar bort ordet som har såtts i dem* (v. 15). Sedan har vi dem som vill behaga både Gud och världen. Vissa gillar budskapet och vill förbättra sina liv men väl hemma igen vågar de inget av hänsyn till vad andra ska tycka – de är som de steniga ställena. De som kvävs av tistlar är de som aldrig gallrar bland sina vanor eller vänner. De invaderas av mycket som leder till synd. Bibeln samlar damm på deras bokhylla – tusen andra saker pockar på uppmärksamhet. De tre sorters människor tar det inte så noga med djävulen och synden. ”Vi tror bara på kärleksbudskapet” är en typisk kommentar. Men de styrs i grunden av rädsla. De **mottagliga** kristna (fjärde gruppen) kommer till mässan för att **ta emot**. De har förberett sig med bön. De har med sig frågor och söker svar. Är det något som de inte förstår frågar de efteråt. När de lämnar mässan betraktar de sig själva som förvandlade. De vet att något stort har hänt. De tackar Gud för vad de hört och för eukaristin. Mässan fortsätter genom dem – väl hemma växer allt de tagit emot med äventyrlig kraft. Det spirar och bildar knoppar. De *bär frukt* (v. 20).

Tala, Herre, din tjänare hör (1 Sam 3:9).

TORSDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 10:19-25** (*Låt oss bekänna vårt hopp och ge akt på varandra och sporra varandra till kärlek*)

V.19-20: **Den heliga kommunionen** tar bort förhänget, spärren framför *det Allraheligaste*, där Guds närvaro bodde (2 Mos 40:34 m.m.), och dit ingen utom översteprästen fick gå in, en gång om året. V.22: **Dopet och botens sakrament** tillsammans med tillitsfull tro och kärlekens gärningar ger oss gott hopp. Eukaristins gemenskap (v. 25) får inte försummas. Herrens dag är nära.

Evangelium: **Mark 4:21-25** (*En lampa sätts på hållaren. Med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er*)

Här sammanställer Markus några Jesusord där varje mening skulle kunna stå för sig och tolkas separat. Dessa uttalanden är hos Matteus utspridda i annorlunda sammanhang (och ska där tolkas motsvarande, se Matt 5:15; 7:2; 10:26; 13:12; jfr även Luk 11:33). Markus har dem här direkt efter *mannen som gick ut för att så* som vi hörde om i går. Då är det rimligt att se *lampan* som *Guds ord* (jfr Ps 119:105), respektive de frukter ordet ska bära genom oss. Det finns inga skäl att skämmas för trons ljus och gömma det under en hink (sädesmättet i v. 21) – mörkret ska ju skingras (jfr Joh 1:5), och varför dölja sanningen? Vi har fått öron för att höra, och när det rör sig om Guds ord ska vi lyssna extra noga (v.23-24). På tal om sädesmättet: ta med ett stort mått när Gud delar ut! Kom med en säck, inte med en kopp. **Han vill ge**. Ge vad? Sitt ord och *förståelsen* av det. Den som har

med sig stort, äkta intresse (en säck) ska få mycket och fatta mycket (jfr Ords 9:9). Den som bara lyssnar med ett halvt öra (en kopp) får inget, änglarna som öser upp vet hur han är: får han något tappar han det snart och glömmer hela saken. Därför vägrar de. Vem vill kasta pärlor åt svin (Matt 7:6)?

Kom, alla ni som törstar... kom och få säd utan pengar (Jes 55;1)!

FREDAGEN I TREDJE VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Heb 10:32-39** (*Ni utstod många svåra lidanden, så ge inte upp er frimodighet*)

Hebreerbrevets läsare har utsatts för hemska förföljelser. Författaren vet att de troende frestades ge upp och ansluta sig till den vanliga judendomen som trots allt hade en respekterad status. Versen 37-38 syftar på Hab 2:3-4 och Jes 26:20. Här betonas *vår trohet* mot Gud. Paulus tolkar Hab 2:4 som *vår tro*, se Rom 1:17 f.

Evangelium: **Mark 4:26-34** (*Säden gror och växer, man vet inte hur*)

Det finns stor skillnad mellan liknelserna hos Jesus – som oftast är hämtade från den galileiska lantliga miljön – och Paulus liknelser som gärna inspirerades av storstadens värld (t.ex. idrottsarenorna). De två dominerande personligheterna i Nya testamentet målar upp samma sak, på var sitt sätt. Glädje och jubel dånade från idrottsarenorna när någon hade segrat. Glädje och jubel ljud också överallt på landet när *skördetiden* var inne (v. 29). Alla i släkten, små och stora, hjälptes åt att samla Guds goda gåvor, den överflödande rikedomen, i ladorna. Man festade, tackade, dansade.

Vi dras nu med kyla och mörker. Dagens läsning leder våra tankar fyra-fem månader framåt då vi ska sjunga "I denna ljuva sommartid" och fyllas av *förundran* inför Guds skapelses underbara gåvor. Så växer även Gudsriket kring oss av sig självt, vill Jesus säga, och vi behöver inte veta hur (v. 27). Vilka tröstande ord för alla som sliter hårt i kyrkans tjänst och inte ser resultat! Vad märkligt att Lukas och Matteus inte har den uppmuntrande (och humoristiska) detaljen som Markus ger oss om bonden som bara behöver sova och vänta (var den för "passiv" för dem?). Jesus vill därmed säga att *Gud gör jobbet*. Så tveka inte: börja gräva någonstans, kasta ut Guds frön, han ger växten. Jag ber Gud att få vara en sådan bonde – och denna boks sidor hans åker!

Förslag till fredagsoffer: Be en stund om välgång för småjordbrukare i hela världen.

LÖRDAGEN I TREDJE VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Heb 11:1-2, 8-19** (*Han väntade på den stad som Gud själv har planlagt och byggt*)

Uthållighet och *trohet* är vad författaren vill väcka i sina läsares hjärtan (se gårdagens läsning). Det ger han nu förebildliga exempel på från frälsningshistorien. Vi ska inse: när allt vänder sig emot oss, då är det inte tecken på att vi valt fel tro. Tvärtom: det är nu som Gud – han som kan göra det omöjliga – vill se vad vi går för.

Evangelium: **Mark 4:35-41** (*Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder honom*)

Vilket drama! Markus känner till detaljer som att det skedde på kvällen, att andra båtar följde med (jfr skeppen i Ps 107:23), att Jesus sov i aktern på en dyna, att det rörde sig om en *virvelvind* (lite som en cyklon, d.v.s. nerifrån och upp, Bibel 2000 översätter med ”häftig vind” – plötsliga vindkast uppkommer inte sällan i denna sjö) samt att Jesus använde en maktfull befallning som när han drev ut demonen i Mark 1:25.

Vinden är en bra bild av den osäkerhet, ja rädsla som lärjungarna måste ha börjat känna inför Jesus. Är han en profet? Titta hur han ligger och sover i båten som en gång profeten Jona som flydde från Gud (Jon 1:5)! Men Jona gick under i vågorna, Jesus tar kommandot över sjön. Vem är han då? Svaret ges *ex silentio* genom Jesu handling: endast GUD kan rädda från storm och härska över havet (Ps 74:13; 89:10; 107:29). Psykologiskt talar dramat på sjön om vårt behov av TRO (v. 40). När vi är mentalt därute där kaoset vill svälja oss ska vi behålla samma lugn som Jesus, beslutsamt konfrontera uppgiften (stormen) och fokusera på att lyckas (ro i land).

De gladdes när det blev lugnt, han lät dem nå hamnen de ville till (Ps 107:30).
